

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, vtorek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejeman, ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. — Za oznanila se plačuje od navadne četristopne vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska. 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempej za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. št. 229

Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229

Cislajtanski proračun za uk, in slovenski poslanci v državnem zboru.

V svojem zadnjem listu smo poročali glavne stvari iz debate o proračunu za uk v državnem zboru in povedali, kako so poslanci eden za drugim vstajali in terjali nova visoka učilišča za dežele, ki so jih v zbor poslale. Prvi je govoril Knoll, voljen od Nemcev na Češkem, in terjal, naj odpravijo se ali vse česke učne stolice na vseh univerzah in univerza v Pragi Nemcem prepusti samim, („kar bi sicer ne bilo nepravično, pa bi se razupilo kot krivičnost“) ali pa naj se loči praška univerza enako tamošnji tehniki v česko in nemško. Na to zahteva Tomaszczuk ustanovitev nemške univerze v glavnem mestu Bukovine, Černovicu, za tem priporoča Keil in pozneje Lamberg, oživotvorenje medicinske fakulte v Salzburgu, d' Elvert hoče novo univerzo na Moravskem, Pascotini italijansko pravno akademijo, Poklukar — ne, Poklukar in Barbo ne potrebujeta ničesar! Ali se našim poslancem v državnem zboru ni potrebno zdelo nasvetovati resolucijo, kakor jo je nasvetoval lani dr. Costa? Ali morebiti Poklukar in Barbo mislita, da mi Slovenci visokih šol ne potrebujemo? Ali je dr. Poklukar tudi morebiti enih misli z onim dunajskim študentom, ki je tedanjemu profesorju in poslancu, sedanjemu ministru pravosodstva dr. Glaseru pisal zahvalno pismo za to, da je dr. Glaser nasprotoval ustanovitvi visoke šole v naši domovini? Ali se našim poslancem v državnem zboru morebiti število Slovencev ne zdi dosti veliko, da bi smeli terjati od države lastno univerzo? Poglejmo si to zadnje vprašanje.

Na Češkem je okolo poldruga miliona Nemcev; za nje je terjal Knoll posebno univerzo in terjatev je našla podporo med poslanci. Moravska in Šleska, za kateri deželi je d' Elvert hotel univerzo, imate vkup poldrugi milijon ljudi in državni zbor je podpiral d' Elvertovo resolucijo. Bukovina ima komaj nekaj nad pol milijona prebivalcev in Tomaszczuk hoče tam nemško univerzo, ker je bila univerza v Lvovu v poljsko premenjena. Salzburška dežela šteje 150.000 ljudi in terjala sta, ter v terjatvi svoji podpirana bila, Keil in

Lamberg, za Salzburg eno popolno fakulto. Italijanov ima Avstrija pol milijona in Pascotini terja za nje pravoslovno akademijo in ne ostane osamljen. Že samo ti izgledi bi bili morali kranjsko četvrtico v državnem zboru izpodbuditi k enakim terjatvam; ker ako se tudi boje govoriti v imenu vseh Slovencev, lahko bi bili terjali v imenu kranjske dežele visoko šolo z isto pravico, ko Tomaszczuk, Keil Lamberg in Pascotini; Kranjska sama šteje pol milijona ljudi.

Ali kranjsko-slovenski poslanci so v popolnem drugačnem položju v tej stvari, kakor poslanci českih Nemcev, Moravcev in Šlezijčanov, Bukovinčanov in Salzburžanov. Dokazano za potrebno in od sedanjega ministra za uk samega že za pravično spoznano je ustanovljenje slovenskih pravoslovnih učnih stolic, kajti v času prvega svojega ministrovanja je dr. Stremayr namenil za slovenske docenture v Gradci 3600 gl., kar se ve da ni obveljalo. Nasproti ministerstvu bi torej zagovornik slovenske visoke šole imel tehten razlog. Nasproti zbornici je pa slovensko novinarstvo v tej stvari slovenskim poslancem že vse gradivo pripravilo; ne bilo bi našim poslancem torej treba stvari še le študirati, samo davno že uredjeno gradivo bi bili lahko porabili v državnem zboru. Nikakor ne moremo razumeti, kako so kranjsko-slovenski poslanci mogli molčati, glede na edine te dve stvari, da je minister Stremayr že v svojih delih priznal potrebnost pravoslovnih predavanj v slovenskem jeziku, in da je po delnem uvedeni slovenskega jezika v krajske srednje šole potrebnost izobraževanja učiteljev za one šole v slovenskem jeziku, neovrgljivo dokazana, to izobraževanje pa se samo na modroslovni fakulti goditi more.

Ali se je pa dr. Poklukar morebiti bal, da se mu bodo ustavoverci smijali, kakor v adresni debati? Ali naši poslanci zato slovenske univerze terjali niso, ker od sedanje večine državnega zbora izpolnitve te terjatve ne pričakujejo? Ako so zaradi tega opustili izraziti želje onih, ki so jih volili, tedaj so pokazali, da svoje naloge celo ne razumejo. S tihim čakanjem boljših časov se ne doseže nič, in ako bi bili ustavoverci, kakor bi

se bilo najbrž zgodilo, terjatev naših poslancev zavrgli, pokazali bi decembristi vnovič, da jim ni mar za pravičnost nasproti narodnostim, ni mar za „ustavo“ (§. 19.), in dobili bi mi zopet ostro orožje proti ustavovercem v roke. Naši štirje pa se niso menili za blagor domovine in naroda in so molčeč kakor lipovi bogovi, do dobra pokazali, da niso sposobni, nas zastopati.

Siljenje k legalizaciji.

V različnih krogih se je o siljenju k legalizaciji že govorilo, zato mislimo, da je naša dolžnost svoje bralce, ki niso izvedenci seznaniti s to stvarjo.

Stvar je ta: Ako privatno pismo, katero je za vknjižbo namenjeno, ima že vse druge za svojo veljavnost po postavi potrebne lastnosti, more po novi postavi od 15. julija 1871, št. 95 drž. zak., le tedaj vknjiženo biti, ako so podpisi na njem od sodnije ali od notarja poverjeni; to se pravi, da je izdatelj takega pisma primoran, svoj podpis dati legalizirati. Samo eden primer zadostuje za dokaz velikega zahtevanja in neugodnosti te postave od ene strani. Kdor plačilo kake terjatve od svojega dolžnika dobi, mora dolžniku izročiti pobotnico; in če je plačan dolg v javnih knjigah vknjižen, je prejemnik plačila primoran, izročiti dolžniku tak pobotni list, ki se vjema z navadno postavo, t. j., ki je legaliziran. Prejemnik tedaj mora k notarju ali k sodnji iti z dvema veljavnima pričama, ktere morate biti osebno znane pri teh uradih, ako prejemnik sam ni znan. Na prošnjo podpisalcev lista mora potem notar ali sodnja v zapisniku, ki se pri uradu brani, potrditi, da osebno pozna podpisalca ali da osebno pozna pričič tega podpisalca, ka ste mu ti zagotovljale, da ga poznate. To se potem tudi zapiše na pobotnici za dokaz, da je podpisalec pobotnice v resnici tudi podpisal.

Da vsa ta opravila ne morejo biti brez stroškov in da ti stroški zadevajo izdatelja takega pisma, je razvidno; da so pa ti stroški neprimerno visoki, kaže sledeči mali račun: za sestavek pobotnice 1 gld., za kolek 7 kr., za legaliziranje

Listek.

Slovenska narodna banka.

III.

Kdor hoče v našem cesarstvu banko odpreti, mora imeti za to vladno dovoljlo. V severnej Ameriki in v Škociji obstoji pa skoro popolna bankna svoboda. V teh dveh deželah sme vsak, kdor hoče ter ima sredstva za to, banko odpreti, vsa bankna opravila opravljati in še celo bankovec delati in izdajati. Pri nas so banke še vse preveč od vlad odvisne. Živa potreba je, da se vendar enkrat liberalen zakon o bankah izda, ktere glavno načelo bi moralo biti popolna bankna svoboda. Vse dosedanje vlade našega cesarstva molzle so banke kakti svoje doječe krave, vprezale so njih v voz svojih specijelnih korist, ter jih tako v njihovem delokrogu motile, in v njihovem poklicu zadržavale. Vse dosedanje vlade našega cesarstva so bankina denarna sredstva tako zaokupile, da so za trgovca in obrtnika samo olupki ostali.

Naše vlade so zmerom mislile, da je najglavneje in najvažneje bankino opravilo izdajanje bankovcev, kar je pa skoz in skoz kriva misel. Tak kriv pojem o svrbi banke, mogel se je pa tudi samo pri naših zverženih in zmedenih denarstvenih in državno-gospodarstvenih razmerah poroditi. Bankovec, kakoršnega n. pr. ameriške ali angleške banke izdajajo, ni denar, ampak samo denarni namestnik, on je menjica na pokaz (auf Sicht), t. j. banka, ki ga je izdala, ga mora vsak čas, kadar se njej prezentuje, s kovanim srebernim ali zlatim denarjem izmeniti. Denarja izdajati ne sme noben privaten zavod, kajti to spada med neizročljive državne prerogative. Naš avstrijsko-ogerski bankovec je na pol privatna, t. j. bankna menjica, na pol pa državni papirnat denar, in sicer zato, ker stoji pod zaščito državne vlade, ki svoje podložnike sili, da ga morajo sprejemati. Bankovec ameriških ali angleških bank pa ni nikdo primoran kot plačilo sprejeti, ravno kakor se tudi na to ne more nikdo primorati, da privatno menjico mesto plačila sprejme. Izdajanje bankovcev je po denšnjem stanju teorije in prakse,

tisto bankino opravilo, ki je najmanjše vrednosti; vendar je pa v nekem obziru koristno za banko in za občinstvo. Banka pride namreč po svojih bankovecih do kapitala, od ktere njej ni treba nobenih obresti plačevati. V bankovecih ima banka sredstvo, s katerim mora vsak čas in cenó menjice diskontovati. Pri diskontovanju menjic z bankovci gre privatna menjica glaseča n. pr. na 1000 gld. za tisoč banknih menjic, kterih vsaka na en goldinar glasi. Tista banka, ktera ne izdaja bankovcev, mora menjice s svojim utemeljiteljnim fondom diskontovati. Ker pa bankni akcionarji za svoj v banko vloženi denar visoko dividendo tirjajo, morejo se menjice samo na visok diskonto diskontovati, s čemer je pa občinstvo slabo posluženo. Če svet bankovec rad in za polno vrednost sprejema, je to znamenje, da ima banka kredit, da ima zaupanje občinstva za seboj. Vrednost, ktero bankovci imajo (kurs), je vsakdanje merilo, po kterem se meri rast ali padanje bankinega kredita. — Izdajanje bankovcev naj bi se vsakej banki dovolilo. Če ima vsak najbornejši trgovec, vsak najmanjši obrtnik, vsak zasebnik

notarju 60 kr., kolek za isto (do 15. feb. t. l.) 50 kr., zamuda in živež podpisaleca, ki mora dostikrat s svojima pričama po 6—7 ur k sodnji ali k notarju potovati, tedaj za osebe za celi den znese tudi najmanj 3 gld.; tako da pride 5 gld. 17 kr. stroškov za pobotnico o vknjiženi terjatvi, tudi ako ne znese več ko 5 gld.

Ta postava veže v takem slučaju tudi tistega, ki bi lahko sam znal o sprejeti svoji terjatvi pobotnico spisati, in ki z lastno svojo pisavo še zdaj sam in popolnem veljavno svojo oporoko spisati more.

Slučaj je dostikrat tudi tak, da mora več oseb, n. pr. pravni nasledniki prvega upnika, kateri so daleč razškrpljeni vsak po sebeh eno in isto pobotnico po navedeni določbi podpisati; tedaj je tudi naravno, da se stroški povišajo, kakor se poviša številka potrebnih predpisalcev, naravno je da mora vsako posojilo, za katero se vknjiženje zahteva, zdaj še bolj drugo biti, kakor je že bilo. V tem oziru ta postava ni dobrotljiva.

Pa menda je hotela ta postavna določba izključiti ino nemogoče storiti vsako sleparstvo in ponarejevanje pri takih privatnih pismih? Tega ne bode mogla naj ostrejša postava, in na kolikor je bilo mogoče to obraniti, je še bilo po prejšnji postavi. Vsaka vknjižba ali izknjižba se je namreč pred morala in se tudi še zdaj mora, dotičniku s posebnim odlokom naznaniti, tako, da ima vsak ki se vidi ukanjenega ali v svoji pravici žaljenega, priliko, svojo pravico varovati po kazenski ali civilno-pravni poti.

Po takem vidimo, da je ta postava nepotrebna in težavna.

Ker se po tej določbi mora ravnati še le od 15. februarja t. l. začeni, tako da pred izdana pisma tudi brez legalizacije za vknjižbo veljajo, bomo imeli vselej žalosten pogled, ako vidimo pred seboj pismo iz stare in iz nove dobe, in ako pomislimo besede Montesquieu-a „da so postave tiste razmere, ki kot potrebne, iz narave stvari izhajajo“, ako pomislimo, da more oblika postave primerna biti napredujočemu razvijanju človeške popolnosti: kdo ne bi pri takem pogledu in takih mislih sodil, da pri nas to razvijanje ni samo ne napredovalo, ampak da je v slabše stanje prišlo, ker je takih postavnih določeb treba; in kdo ne bode videl v tej določbi velike nezaupnice, katero je izročila država svojim podložnikom, ali katero so isti „konstitucionalno“ sami sebi dali.

Občno medsebojno zaupanje pri nas tako ni veliko, zakaj potem še treba nezaupanje sankcionirati? Če je pred kdo rekel: jaz ti ne verjamem, ako mi ne daš črno na belem, mora zdaj reči, ne verjamem ti, če ravno mi daš ne samo črno na belem, ampak tudi uradniško spoverjeno.

Pravno življenje se bi moralo polajševati in ceneje napraviti; ker pa temu razgovorjena postava nasprotnje, imamo dosti vzroka upati, da

se bode uresničilo od mnogih želeno in javno zahtevano odpravljenje siljenja k legalizaciji.

Nazori kn. vl. redništva labodskega o slovenskem šematizmu.

Iz Haloz, 8. marca [Izv. dop.]

Lani so tri duhovniške skupščine izrekle željo, naj bi se sestavil duhovniški imenik v slovenščini, a druge tri so zagovarjale latinščino. O tej reči je labodsko redništvo razglasilo naslednjo izjavo: „Privolitev v slovensko slovjé duhovniškega imenika napravljalo bi redništvu veliko težkočo in zadrigo, in sicer brez dovoljnega razloga“. — Pred šestimi leti je glasovala labodske vladikovine duhovščina posegša v blizino soglasnosti *) za slovensko pisavo rodovinskih imen v šematizmu labodskem. Ta skončatek je samo leto dni živel v prvotni podobi, že drugo zimo izvolil se je pošasten polutan, to je pisava slovenskih imen rodovinskih v nemškem in slovenskem pravopisu, sloneči na plitvih, vsaj praznih razlogih, čijih publost odlično popričuje letošnji imenik, ter ponosno svedoči, ka je dnes dobro in pravilno, kar se je pred nekoliko leti za smrtni greh vštelo. Samovoljnost je roditeljica takih in podobnih spak in navskrižij. V sedanji dobi se zahteva slovenska beseda labodskega šematizma in dokazuje se od strani redništva tega posla pretežavnost, toda vsa ta trohljiva in prhka stavba čepi na piravem podstatji in jena najbližnja osoda je razdor in zrušenost; vendar na hip moti in ovira napredek, kakor lagodno vreme marljivega gospodarja.

Najprvle se resni, ka bi slovenska beseda delala veliko težkočo in zadrigo brez dovoljnega razloga. Ta resnitev mi se zdi iste medlosti in krhkosti, kakor če bi sekovsko redništvo trdilo, ka mu šematizem v nemščini dela sitnost in nepriliko, ali pa rimskemu duhovnemu upraviteljstvu v laščini za duhovniški imenik, kder so navedeni vsi crkveni dostojniki vsega katoljškega sveta. Omenjeno trdilo podkreplja se posebnimi primeri, namreč, ka že je labodsko redništvo mnoga leta oziroma na šematizme v vzajemni zamenjavi ne samo z največimi avstrijskimi in jako mnogimi neavstrijskimi redništvu, nego i z mnogimi politiškiimi uredi in knjižnimi zavodi, kateri tudi svoje šematizme, letna poročila itd. sem pošiljajo. Ta vzajemnost je jako koristna ne samo v crkvenostavopisnem oziru, nego zbog vedno množčnega se urednega posla na vse kraje tudi v poslovnem pogledu naravnost potreba. Šematizem na svetlo dati v slovenščini reklo bi se po takem labodsko redništvo osamiti in na mnogo krajev sevsema izključiti; vsaj niti naš lastni prečestni veliki vladika in prečestni sovladike naše crkvene pokra-

*) Šest slovenskih rodovinskih imen šče se leskeče v tujih gegah.

jine ne bi se bodoče mogli seznaniti s stavopisnimi razmerami naše vladikovine. Stanje, v čegar uresničenje redništvo nikakor ne more roke ponuditi.

Prvotni razlog pri izdavanji vladikovinskih duhovniških imenikov ne more nikdor drug biti nego li duhovščina dotične vladikovine toliko več, ker ona nosi istega tvarno breme, to je ona ga plačuje iz svojega žepa, tedaj tudi sode po zdravega razuma pravilih dohaja ji pravica določevati o jeziku, v katerem mora biti zložen. Zamemba kakor pri raznih drugih skupinah, zavodih, društvih je drugotna stvar. Vsaka te bire družba ima in mora imeti konči enega človeka, ki dalje od nosa vidi in je zmožen kakega slovanskega narečja. Znano je, ka hrvaško modrišče, srbsko učene društvo, česka, slovaška, slovenska matica, česka, poljska, ruska knjižna društva zdržavajo zvezo s takimi tovaruštvi inih jezikov in nasprotno pa ni nikakših tožeb slivkanij ali menda dovodov, ka bi zato hrvaško ali magjarsko modrišče v nemščini izdavalo knjige namenjene svoje krvi narodu, kaj tako neslanega hoteti velelo bi se razum kalati in pamet parati. Nalogo je treba najpopred dovoljno razumeti. Ako se v obsežje nerazumnikov vleče prečestni veliki vladika in prečestni sovladike naše crkvene pokrajine, slabo vsaj sramotno spričevalo za solnograškega višega škofa, ka ne razume niti golča svojih področnih vladikovincev, in tudi drugim sovladikom in njihovim redništvom ne drznemo se toliko nevednosti prisojevati, sicer pa če so resnično toliko topi za slovanstvo, kakor o njih resni naše labodsko redništvo, ni krivnja slovenskega imenika; hočejo li pozvedeti naš stavopis in z nami občiti, naj se sami poskrbe, vsaj to isto je o drugih naša dolžnost. Kdor je tolik nevednež v jezikih, kakor sodi naše redništvo, ne spada v mnogojezični Avstriji na izvišeno selo vladiško. Sicer pa resno na oko pobrana ta okolnost nima toliko težav, kakor nam se prividno kaže, vsaj konči številke pozna tudi naš prvostolnik in drugi sovladike, te so prvo v takih knjižicah, imena čitati tudi ni plavanje črez Donavo, drugega čitala pa je ondi malo. Po takem se opira nemogočnost slovenskega duhovniškega imenika na slabše in otlejše razloge, nego li onokrat zastran pisave rodovinskih naših imen v domačem pravopisu. Vse kotovje se pometava in postrugava, samo da se naščina smetjem nameče in se proti nji zagraja. Slovence! taki so ti naši viši pastirje. Navedeni vzroki podirajo povodin po trebo za posebno izdavanje imenika v nemščini, sicer ako se komu rači nemškega ljubljénčka toliko strastno pestovati, le po njem, pri prece okroglijih dohodkih vladških šče se itak more vsako leto zgodnjati tujega lica rejenče. — Redništvo razklada, „ka se vendar tudi v domači vladikovini (Dalje v prilogi.)

kdor si bodi, pravico, menjice na pokaz izdajati, zakaj bi se ta pravica ravno bankam vzkračivala! Saj nobenega ne briga, kako se bo menjica izplačala, razven onega, ki jo ima; siliti se pa na drugo stran tudi nobeden ne more, da menjico mesto plačila v gotovini sprejme. Ne da se sicer tajiti, da leži neka zapeljivost za banko, in neka nevarnost za občinstvo v tem, če banke svoje bankovce na male iznosce na 1 in 2 gld. izdajajo. Temu se pa da lahko s tem v okom priti, da državna vlada banki prepove, bankovce na male iznose izdajati. Če se ne motim, sme londonska banka najmanjše bankovce samo na 10 šterlingov izdajati.

Naj večja banka v našem cesarstvu je tako imenovana „privilegovana avstrijska narodna banka“ na Dunaji, imajčca v Pragi, Pešti, Trstu, Brnu, Lvovu in Lincu svoje podružnice. Tako osnovana, kakor je dunajska banka denes, obstoji že od leta 1816. Do leta 1762 bila je pa celo privatna banka. Iz prvine je bila dobro uredjena in dobro upravljana, ter je svoje bankovce vedno in redno s kovanim denarjem izmenjavala. Ko je

pa naše cesarstvo koncem prejšnjega in početkom tekočega stoletja po dolgih vojskah s Turki in Francozi v denarne zadrege prišlo, je v tej svojej stiski banko na pomoč vzelo, ter njej dovolilo, ali prav za prav zapovedalo, da je banka veliko več bankovcev naredila, ter jih državnej vladi na razpolaganje postavila, nego bi bila to smela z obzirom na velikočo tistega kovanega denarja, ki ga je imela shranjenega v svojih kletih. Na ta način zadolžila se je naša država neizmerno pri banki ter tega dolga tudi še denes ni popolnoma poplačala. Ta dolg je tudi kriv, da je banka od države, in vice versa država od banke odvisna, ali z drugimi besedami, da ste obedve v iste okove vkovani. — Naravno sledstvo tega je bilo to, da banka ni mogla več svojih bankovcev za kovani denar izmenjevati. Leta 1797. je celo državna vlada sama banko od te njene dolžnosti odvezala. Ker je morala banka vedno več bankovcev za državo delati, je nazadnje tako daleč prišlo, da so leta 1811. „banko-ceteljni“ — kar stari ljudje še denes dobro pomnijo — tako ob svojo vrednost prišli, da je 100 gold. srebrnega denarja

veljalo 1300 gold. v banko-ceteljnih kterih je bilo za 1060 milijonov gold. med ljudmi. Denes je bankovcev za kakih 300 do 350 milijonov gold. med ljudmi, banka pa ima za njih izmeno kakih 100 do 120 milijonov gold. zlata in srebra v svojih shrambah.

Razen bank opravljajo bankina opravila tudi poedini ljudje: bankirji, ali kakor se veči imenujejo „bankovne hiše.“ Njih delovanje je zlasti po tistih mestih koristno, kjer še ni bank. Vsak veči trgovec ima svojega bankirja, kateri ga s potrebnim za kupčijo gotovim denarjem zalaga, med tem ko nasprotno trgovec bankirju utirjavanje svojih tirjatev prepušča. Bankir mora biti temeljito kupčijsko izobražen mož. On mora poznati kupčijske postave, domače tako dobro kakor inozemne. Zlasti pa mora imeti dokaj izkustva, da ve in zna razsoditi, kaj in kedaj ima kupiti, in kaj in kedaj prodati!

Tooliko držal sem za potrebno o bankah v obče govoriti. V prihodnjih številkah pečal se bom po bliže s slovensko narodna banko: o načelu, katero naj se v njej izrazi, o temenlju, na katero

semškim šematizmom doseže stavopisni kan, kateri je jegova edina naloga. To poslovno težkočo in nepriliko prevideli so tudi tri dekanovine, ktere bi bile inaiči želele slovensko slovje, in tore nasvetovale, naj bi se bodoče šematizem izdajal v latinščini. — Da ravna naše redništvo poslove sekovske vladikovine in da je toliko prijazno slovenstvu, kolikor mu je sedaj protivno, ter bi na dosež stavopisnega kana, kateri je edina jegova naloga, svojevoljno razposlalo na potroške podređenega duhovništva po oni vladikovini slovenski šematizem, ne vem kako bi prošlo, drugega leta izdavanje gotovo ondi ne bi več doživelo. Na čišče razvedrenje postavimo drug primer: Nekdo od kn. vl. redništva je sedanji čas povabljen k g. župniku v magdalensko predmestje na obed, navabljenec izurjen plavec mesto da se posluži priličnega mosta, preplava rajše dravskih valov površino; tudi je dospel na kanjeno torišče. Ivan blagovestnik pripoveduje v 10. poglavju, ka le on je pravi pastir, ki vhaža na dveri v ovčarnico, a kdor poinod, nosi drugo ime. Dokler se na tak način posmehujejo in na norce devajo naše svetinje, sramota za nas. Tekoče leto izrecimo odločno in soglasno v vseh duhovniških skupščinah, naj se od strani redništva spoštujjo naše narodne draginje in nikdor ne sprejmi več tuje brozge; tako a ne inaiči. — Pri drugih prilikah je latinščina kot crkveni jezik v posebnem spoštovanju, da si včasih do nespametnosti seže; kako je kopito. Sicer za mrtvo latinščino nikdar ne bi glasoval, naj mrlič počivajo v miru, kar se je preživelo nima več torišča na svetu; latinščina je svojo velikansko nalogo opravila, dajte ji dakle mir, ne nadiégujte jeni trudnih in zglodanih kosti. „Pomislimo li, govori redništvo, stvar dovoljno in — iskreno govorimo, kateri jedrn razlog bi nas mogel napotiti, da odstopimo od dosle v navadi bivšega nemškega jezika in vzpet segnemo po latinščini? Jedva bi se mogel drug misliti nego li ozkopsni uklon proti nemščini. Velelo bi se drugači: v vsakem nam umljivem jeziku nam je šematizem ljub in povoljen, samo v nemščini ga nečemo. To pa je stališče, na katero se ne more postaviti nijedno katoliško redništvo, v čegar okolji se govorita dva enako opravičena jezika, kar je upravo v labodski vladikovini. Ono se upira načelom naše svete crkve, ktera kot občna mati vseh ljudstev tudi vse jezike objemlje z enako ljubeznijo, bilo hi le poklon sedanje dobe vladajočemu duhu, kateri je napisal na svojo za tavo po eni strani pobogovljenje jezikov, a po drugi čert med plemeni.“ Proti latinščini že je izrečena naša sodba, samo bodi šče mimogrede omenjeno, ka ji ne bi več od dveh ur na teden v gimnazijah privoščili. Pravi nam se nehotečim nemškega slovja, ka ozkopsno mrzimo na nemščino; vsaj bi tudi lebko obilo razlogov našeli, zakaj je doma nečemo kot urednega jezika; kdo, ki nosi zdrave

možgane pod lebanjo in nekoliko zdravega srca v oprsji, bode pikečo mačeho strastno ljubil a svojo pridano in skrbno mater zametaval? Kteri gospodar bode na dalje želel v svoji službi imeti družinče, ki mu je pri njem živoče dobri dve tretjini lastnine prepravilo ali sebi nasvojilo? Kdo pritrđi posestniku, kateri mrzi in vnamar pušča svoje zemljišče, a sosedovo noč in den obdeluje, da jakše in rodovitnejše prihaja? Mi spoštujemo in čislamo nemščino v svojem opravičenem okolji, in radi čitamo učene knjige v nji spisane, a črtimo jo huje od sto žarečih vragov, kder se predrzno in nedostojno raztezujje po učiliščih in pisarnicah na Slovenskem. Pospešniki poslednjih prikazni so strastni pogubeži slovenskega naroda. Kar se senja o neki enaki opravičenosti dveh jezikov v področji labodske vladikovine, najvedreje razsvetljuje znani samovoljni in zloglasni ukaz 1865 l. izdan a lani na novo v spomin pozvan, potem skoro vse uradovanje kn. vl. pisarnice, odonod prihajajoče okrožnice, ukazniki, razpisi, besede redniške večkrat ponavljane: v katerem jeziku se naloge dajajo v istem se morajo odgovarjati itd. — sama enaka opravičenost dveh jezikov v obsežji labodske vladikovine. Ne imejte nas za nerazborito deco, ktera za materjo apostolsko vero moli ničesar ne misle. Ako crkev verna svojim načelom vse jezike objemlje z enako ljubeznijo, tore upravništvo labodske vladikovine tujo nemščino goječe a nasilnimi ukazi naščina v zadverek tlačeče dela crkvenim načelom navzkriž, in po takem stoji na necrkvenem, nekrščanskem, po izbor Bismarckovem stališči, gnjuseče svoje gnezdo. Moder jeste, kdo pojmi svoje dobe kazalo, a proti njemu veslat ovaja berzuspešnost; in kdor meni, ka si je vršeče stoletje poleg pobogovljenja jezikov napisalo na zastavo črt med plemeni, žveče, kar že nemškutarstvo gloje od onega časa, kar se ne damo na Slovenci več brez upora zobati; to namreč bleje ka narodnjaki nemir delajo med mirnimi narodmenda potem, ka svoje zagovajajo in branijo, da si premalo hlabro in junaški. Postavimo, sosed se je hapil polovico mojega travnika kositi, a jaz kot lastnik mu tega ne puščam, nego ga natiram, on pa našene halabuko in brup kričeči: glejte nemir dela. Na ako tako vam je s črtom med plemeni. Vsaj basen o volku in jajneti tudi ima mesto v tem pouku. Kar pa se tiče sp nosice, ka sedanja doba jezike pobogovlja odgovarjamo, ka je ravno takši sekači pobogavljajo in sicer tuje, kateri domačemu prirojenega prava nebote Sovoliti in enake pravice z drugimi. Nam se po pravem ne sme in ne more za zlo jemati, ako si svoj vitič prihčno urejujemo, a sramota je svoj gaditi in izpostavljeti ga vsem mogočim nezgodam in nimam. Iz vsega redniškega izjavljenja prece itaste rožičke moli strastno božano nemškutarstvo in silno preziranje naščine.

Politični razgled.

Državni zbor je dalje obravnaval proračun za uk. Terjatev Dalmatinca Budmanija, naj se prinesek za šolstvo v Dalmaciji na 10.000 zviša, se dovoli. Sprejme se resolucija, naj dobe učitelji, ki so ob enem okrajni šolski nadzorniki za oni čas, v katerem kot nadzorniki delujejo dopust. Resolucije zarad ponemčenja českega učiteljskega izobraževališča v Brnu, zarad organizacije gimnazij, zarad premenitve gimnazij duhovnih redov v državne gimnazije, zarad ustanovitve sedmega razreda in zrelostne iskušnje na državnih realkah in zarad prepuščenja Jožefove akademije dunajski univerzi, se sprejmejo. Predlog, naj se katoliška in evangelska gimnazija v Tešenu na Šleskem z ozirom na državne osnovne postave v eno gimnazijo združite in naj se v Tešenu popolna realka ustanovi, se sprejme. Sprejme se tudi resolucija, naj se mosta od države dotirana v Terezijanski akademiji premene v štipendije in naj se pri podeljevanji takih štipendije in naj se pri podeljevanji takih štipendij ne gleda več na katoliško vero in plemeniti stan kot potrebna pogoja. — Proračun trgovskega ministerstva se po vladnem predlogu potrdi. Terja se bolj tanka kontrola glede železnic. Proračun poljedelkega ministerstva se sprejme po predlog. Kose preide na proračun pravosodnega ministerstva, graja Menger prestavljanje svetovalcev deželnih nadsodnij k najvišjemu sodišču in delegiranje nemških porotnikov za pravde českih listov. Wolfrum zagovarja nepristranost nemških porotnikov, Greuter se potegne za čast nenemških. Minister pravosodja dr. Glaser se zagovarja proti Mengeru: on ni vnet pristrankar in ve, da minister pravosodja ne sme biti pristransk. Minister dokazuje, da je pristavljanje pomagalnih sodnikov k najvišjemu sodišču postavno pripuščeno. Delegiranje porotnikov je dovolil iz skrbi za moralično pogubo (!) porotnih sodeb. Minister govori kakor bi sedel na katedru. Njegov govor dela vtis, kakor bi hotel reči: Tih bodite, saj nič ne veste. Ko minister Glaser konča, nastopi Mariborčan Reuter in pravi, da prebivalstvo spodnjo Štajerske želi še eno sodišče v Mariboru. Na to se proračun pravosodnega ministerstva potrdi. — V seji 9. marca je odgovoril pravosodni minister dr. Glaser na interpelacijo poslanca Fux-a in tovarišev zarad delegiranja porot: Interpelanti pravijo, da se ono delegiranje z bistvom porot ne slaga, da množi negotovost prava, da kaati v drž. osn. postavah državljanom zagotovljene pravice in svobode, da razburja politične strasti in nasprotuje razvitku svobodnostnega napredka. Ali postava, ki dovoljuje delegiranje drugačnih sodišč, velja tudi za porote. Govornik to dokazuje sklicevaje se na postavo od 9. marca

naj se postavi, o njenej notranjej uredbi, in njenej zunajej svrhi. —p.

Avstrijsko bojno ladovje.

Brodovje avstrijskega bojaega pomorstva broji sedaj 50 brodov, in sicer 9 oklopnice z imeni „Kaiser“, „Lissa“, „Habsburg“, „Ferdinand Max“, „Kaiser Max“, „Salamander“, „Drache“, „Don Juan d' Austria“, in „Prinz Eugen“; dalje 5 lesenih fregat, katere so: „Adria“, „Novara“, „Donau“, „Schwarzenberg“ in „Bellona“; potem 6 lesenih korvet, imenovanih „Dandolo“, „Friedrich“, „Helgoland“, „Fasana“, „Zrinyi“ in „Minerva“; tudi 10 manjih lesenih ladij s topovi, koji se zovejo „Reka“, „Kerka“, „Dalmat“, „Hum“, „Vellebich“, „Wall“, „Seehund“, „Grille“, „Gemse“, in „Narenta“; zraven teh še 12 parobrodov ki se imenujejo „St. Lucia“, „Elisabet“, „Pola“, „Greif“, „Andreas Hofer“, „Curtatone“, „Fiume“, „Triest“, „Garguano“, „Gozzkowsky“, „Fantasie“, in „Alnooh“; zadnjič še 8 majhnih lesenih jadravk, z imeni „Saida“, „Artemisia“, „Bravo“, „Montec-

euuh“, „Aretusa“, „Chameleon“, „Najade“ in „Mongibello“ in še več drugih nepomenljivih brodov in ladij, katere se pri brodovji rabijo. Od teh omenjenih 50 ladij jih je nekaj v prenaredbi, v stavbi, v popravi in v drugi službi, in sicer „Kaiser“ v prenaredbi in 2 drugi oklopnici v popravi, od fregat so „Adria“, „Schwarzenberg“, in „Bellona“ za mornarske in topničarske učilnice odmenjeoe in „Donau“ vsled strašnih, na vzhodno-azijaškem potu prestanih viharjev za vojaško službo nesposobnain za prodajo odločena. Od družih sta „Dalmat“ in „Andreas Hofer“ v prenaredbi in nekaj družih v popravi. Za rabo v namorski vojski prav za bojevanje, razpolaga Avstrija čez kakih 25 bojnih brodov, vsi drugi parobrobi so le za spremljevanje in za donašanje in odvažanje živeža, streliva in družega za brodovje in mornarstvo potrebne- ga gradiva določeni in se torej ne morejo k pravemu bojnemu ladovju računati, sesebno dan denes, kjer so le debelo okovane oklopnice za boj sposobne, ker vedno bolj narašča velikost topov, teža krogelj in množina strelnega praha. — Največja avstrijska bojna ladija je „Lissa“, katera ima veli-

kanski stroj s tisuč konjskimi močmi, in katere stavba in oboroženje blezo deset milijonov goldinarjev velja. Sestavila se je v Trstu v večer spomin glavne znanje 20. julija leta 1866 pri Visu. In nove ladije se stavijo sedaj v Trstu: „Custoza“, „Albrecht“, „Radetzky“ (mesto fregate „Radetzky, ki je leta 1869 pri Visu razletela), „Laudon“, „Fundsberg“ in „Aurora“; na Angleškem se je ravno kar zgotovila krasna cesarska jahta z imenom „Miramar“ in jo že v kratkem v Pulje pričakujejo. Na Francoskem se stavi ena barka „Cyklop“, ki bode kot delavnica za različne rokodelce pri bojnem brodovji na morji. In tu v Pulju je tudi stavitev dveh novih parobrodov z imenom „Nautilus“ in „Albatros“ osnovana in je že dovoljenje od cesarja dobila; in na tak način se množi vedno bolj poprej nepomenljivo šte- vilo avstrijskega bojnega brodovja in se ojačuje naša pomorska moč, katere terdna podpora so krepki slovanski sinovi iz dalmatinskih gor in jadranskega obrežja. —z.

Javna zahvala.

Marsikter občan naše vasi bi bil rad svoje sešlo poslopje popravil, pa premišljeva o sredstvih, moral je to misel popustiti, kajti koperski okraj spada med najubožnije v Istri. Kako nas je tedaj razveselila nenadna novica, da se je pri obnem zboru banke „Slavije“ v Pragi, dne 16. velkega srpana leta 1871 izžrebal znesek 500 gld., kateri se obrne za popravljanje poslopij v občini Osp. Priznavamo, da se tega nismo prav nič nadejali, kajti akoravno nas je bilo enajst pri omenjeni banki zavarovanih, vendar nismo na enako pravico sklepali. Ker je pa pri izžrebanji sreča ravno nas zadela, ne moremo si kaj, da ne bi banki „Slaviji“ izrekli svojo najiskrenišo zahvalo za takovo dobrodelno naredbo, kakor je izžrebanje vsakoletnih zneskov, obnašajo po več tisoč na enkrat.

Ob enem obračamo pozornost slovenskega občinstva na ta zavod tudi z narodnega stališča, kajti banka „Slavija“ je skozi skozi narodna zavarovalnica in ker je ona zraven tega vzajemna, nadejati se je, da jej bo toliko skrbjiveje pri sreju blagor slovenskega naroda. — Na slovenskem občinstvu pa je, da jo po svojej moči podpira in zato naj bi se odtegnili letni doneski, kateri so do sedaj od naših mazolov prejemale tuja društva in pri banki „Slaviji“ na primerne obresti nakladali, kar se da doseči, ako se vsak pravi domoljub pri njej zavaruje.

Izrekaje tedaj temu narodnemu zase enkrat svojo zahvalo za izžrebanje

znesek 500 gld. — voščimo mu iz srca vrlo napredovanje.

Predstojništvo občine Osp.

dne 22. prosinca 1872.

Vani Vuk.

Vidi županija Dolina, 29. svečana 1872.

Janez Lauriha, nadžupan.

Anton Slave. Janez Vouk. Anton Vuk.

Andrej Stare. Andrej Lasar. Janez Krašovac.

Janez Vovk. Jože Vodopivec.

R. S. MIHELAČ,

dozdaj knjigovez v Radoljci, preselil se je v

Ljubljano,

kjer ima v židovski ulici svojo delavnico, ter se priporoča slavnemu občinstvu obetajoč pošteno, hitro in ceno postrežbo. (46—2)

Ravno tu dobi izurjen knjigovezarski pomočnik pod prav dobrimi pogoji precej službo.

Kovane uradno preiskavane **decimálne vage** četirioglate oblike:

Nositeljna moč:	1	2	3	5	10	15	cent.
Cena, gld.:	18	21	25	35	45	55.	
Nositeljna moč:	20	25	30	40	50	cent.	
Cena, gld.:	70	80	90	100	110.		

Balancirne vage:

Nositeljna moč:	1	2	4	10	20	30	cent.
Cena, gld.:	5	6	7.50	12	15	18.	
Nositeljna moč:	40	50	60	70	80	cent.	
Cena, gld.:	20	22	25	27.50	30.		

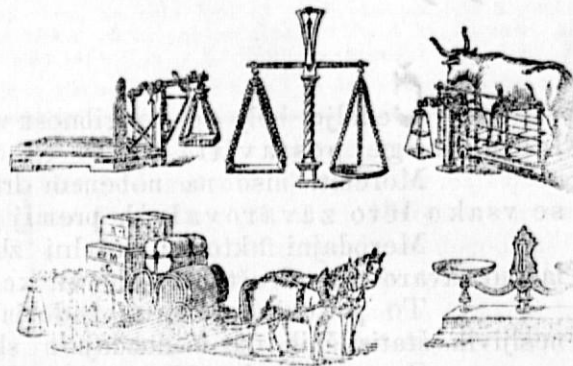
Vage za živino z železnim obročjem in utegi (gevihti):

Nositeljna moč:	15	20	25	30	40	50	cent.
Cena, gld.:	150	170	200	230	300	350.	

Hostne vage:

Nositeljna moč:	50	60	70	80	100	cent.
Cena, gld.:	350	400	450	500	500.	
Nositeljna moč:	120	150	200	300	cent.	
Cena, gld.:	600	650	750	900.		

L. Buganij & Comp., fabrikanti vag in utegov. Dunaj, mesto, Singerstrasse Nr. 10.

Dajte vse sorte druge vage in utegi.

Narčilom proti pošiljanju denarja ali na poštno poduzetje ustreže precej: (11—74)

Voditeljstvo

avstrijskega Greshama,

društvo za zavarovanje življenja in prihodkov,

daje obče na znanje, da je, ker se je obstoječa kupčijska zveza med gospodoma Vertnik & Vičičem nehala,

GLAVNI ZASTOP

gospodu **Antonu Vičič-u** samemu podelil.

Dunaj, 16. februarja 1872.

Podpisani si šteje v čast čestitemu občinstvu gorenje na znanje dati, kakor tudi, da le on je pooblasten denar prejemati in ga pravomočen potrditi, pisarna glavnega zastopa je na velikem trgu v gosp. Mikuževi hiši, št. 235.

V Ljubljani, 17. februarja 1872.

Anton Vičič,

Glavni zastopnik avstrijskega Greshama na Dunaji.

← 3)

Klic iz Dunaja! Slovenci! Bratje!

Pod varstvom grofa Hohenwarta se je lani **veliko slovansko podvzetje** na Dunaji utemelilo. Slovan ni več prisiljen, kupovati potrebno blago pri kakem nemškutarskem judovskem kupcu, kateri ga ne samo goljufava, temveč ga še zarad njegove narodnosti zasmehuje. To se je sedaj nehala in vsakdo se lahko na nas obrne in za malo denarja najboljšo, najsolidnejšo blago dobi.

Razpošiljamo vsak dan za povzetek:

po gld. 1.54 salonske ure z rečno garancijo vred, večja vrsta po 1.80, ure ki bijejo, po 2.95, 3.25; največja vrsta 5.50.
po 48 kr. lepo sliko Marije ali Jezusa v elegantnem pozlačenem okviru; manjše slike po 32 kr.
po 23 kr. termometer z vlagališčem vred; mali termometri s klobukom po 20 kr.
po 1.30 in 1.80 najlepša urna verižica iz koliničnega zlata, dolge verižice 1.80—2.60—3; najlepša 4—4.50.
po 63 kr. 6 velikih kosov črnega, pravega glacerinskega mila; 1 funt 16 kosov najboljšega mandeljnovnega mila 37 kr.
po 54 kr. 50 kosov najfinišega papirja za pisma z zaviti ki vred; isto barveno 61 kr.
po 15, 24, ali 32 kr. jako dober nožek; najfiniši sorte 64, 78, 96 kr.
po 90 kr. ali 1.15 jako lep dalekogled;
po 43 kr. greblje za obleke z rogmi in petimi zobmi; velika elegantna sorta 68, 95 kr.
po 10, 20 ali 30 kr. najboljši glavniki za česanje in prah iz kavčuka.
po 2.10 ali 3 gld. čarovna kasete z mnogimi aparatami za glumarstvo, k tem nauk v rabi.

po 28, 46, 53 ali 84 kr. prodajamo najlepše paljave za gospe; najfiniši veljajo samo gld. 1.20, 148, 190, 2, 2.80.
po 32 kr. fotografirani album, lep po 60, 80 kr., 1.12, 1.34, jako lep po 1.74, 2.06, 2.93 z muziko 8.35—9.
po 38 kraje, politura za hišno opravo, po kateri stara oslepeča oprava v nekotikih urah iako lice dobi, ko nova. Velika steklenica 52 kr.
po 1.70 dvanajst jednih priprav. Najboljša vrsta po 2.95, 3.80 kr.
po 83 kr. in 1.15 dvanajst žlic za jed, kakor zajemavnice 58 kr., zajemavnice za mleko 41 kr., 1 kuhinjski nož 35 kr.
po 74 kr. ali 1.20 lepe vratne verižice za gospe s križcem. Najlepša sorta 2.05 kr.
po 4.80 čudovito lepa slika v oljnatih barvah s širokim zlatim okvirom 28" široka, 33" dolga, kazajoča deželo.
po 86 kr. čedno risavno orodje, veliko po 1.48 k. po 1.30 ali 1.55 velik zlat prstan s pečatom z garancijo; najlepši prstan 2.50, 3.
po 50, 80 kr. ali 1.15 varna ključavnica.
po 29 kr. 1 steklenica kletja, s katerim se lahko vsak predmet za vedno zveže.

po 4, 5, 8, 10 ali 15 kr. najlepši umetni ogenj, ki se lahko v vsaki sobi sežge. On je brez duha in nevarnosti. Večji jako lepi veljajo 25, 30, 35, 40, 50. Cele kasete z vsemi sortami napolnjena, velika 1.54, večja 2.95, največja z vsemi mogočimi po 4.48, zraven tega nauk.
po 19 kr. 100 dobrih jeklenih peres, najfiniši sorte 1 kanton s 114 peresi 38, 50, 65.
po 40 kr. ali 60 loterijska igra.
po 20, 32, 51 ali 65 imamo najlepše garniture, broše in uhane v zalogi; najfiniši sorte 1.12, 1.43.
po 83, 1.20, 1.60, 1.80, 2.50 in 3.40 ena magična linternica, s katero lahko vsak duhove pokaže. Za 1.80 ali 2 gld. 1 omijavnica (davoir) iz posrebrnega metala, ki se tudi v 20 letih ne spremeni.
za 1.40, 1.90 ali 2.93 iz angleškega blaga narejen jako dober dežnik, najfiniši sorte 3.50, 4. za 50, 82, 98 ali 1.20 prodajamo jako elegantne kasete s pripravo za življenje; najlepše veljajo 1.54, 1.90 in 2.75 kr.
po 15 kr. en par finih nogov; najfiniši sorte 22, 27, 35 kr.

po 9 kr. ena škatlja, v kateri je 5 kosov najfinišega pečatnega voska.
po 25 kr. pravo orehovo olje, s katerim se lahko vsi lasje temno pobarvajo; velika steklenica 45 kr.

Najnovejše!

1 kanton, v katerem je cel alfabet z vsemi številkami in drobeži, vrezan v metal; s tem se vsakovrstni napisi in števila na papir, les, pleh itd. krasno lahko vtisnejo. Za poslovneke, učence in privatne osebe je ta pisemska garnitura ne samo interesantna, temveč jako koristna. Cena 1 gld., isto z velikimi pisemskimi gld. 2.10. 1 kanton s tablam, s katerimi si vsak deček vojake in figure lahko napravi, 80 kr.

Za zaznamovanje perila

se oni obrazci jako priporočajo.

Naznanilo! 1 steklenica c. kr. priv. slonove zobne paste, ktera v petih minutah najbolj črne zobe bliščeče bele stori, velja gld. 1.48 in se samo in edino pri nas dobi.

Slovanski narodni Bazar in razpošiljavni posel na Dunaji, Mariahilferstrasse, Nr. 71 A.

Slovanski bratje! pridite osebno ali pišite, kadar gori omenjenih reči potrebujete. Razpošiljamo vse za povzetek. Trgovcem damo kljub tako nizkim cenam še odpustek.

(21—12)

Z visokim spoštovanjem

Čech & Kment.

Prva občna zavarovalna banka „SLOVENIJA.“

Čedalje bolj se neogibnost v obče spoznava, da mora slovenski narod tudi v materijalnem obziru se na lastne noge postaviti, ter se od tujega kapitala, kolikor je mogoče, osvoboditi.

Morebiti niso na nobenem drugem polji te razmere tako ostro vidne, kakor prizavarovanji. Sto in sto tisučev se vsako leto zavarovalnih premij iz dežele iztirava, pomagaje delničarjem tujih društev visoke dividende izplačevati.

Merodajni faktorji: deželni zbori, občinska zastopstva, društva in žurnalistika, so večkrat pripoznavali, da je treba lastno zavarovalno društvo za slovenske dežele osnovati.

To je dalo nekterim rodoljubom povod, popolni operat takega zavarovalnegadruštva na podlagi najbolj zanesljivih statističnih dat in dozdajnih skušenj izdelati dati, ter c. k. ministerstvu predložiti.

Z razpisom dne 25. prosinca l. 1872 je c. k. ministerstvo napravo „prve občne zavarovalne banke Slovenije“ s sedežem v Ljubljani dovolilo.

Banka „Slovenija“ je društvo na delnice, in bo v vsih razdelkih zavarovanja zavarovalo proti odločeni zavarovalnini, to je: proti škodi po ognju, nad revaževanju, po toči in zrealnem steklu, ko bi se strlo, kakor tudi na človeško življenje.

Delnice se bodo brez bankirskega posredovanja neposredno občinstvu oddavale, in na ta način po bolj ugodnem kursu dobivale.

Iz druge strani se bo pa tako tudi glavni namen banke pospeševal, ki obstoji v tem, da se bodo delnice v slovenskem narodu umestile, in bode narod tudi v prihodnje banko v rokah obdržal.

Delnice „Slovenije“ so pripravne prav ugodno kapital nalagati:

1. Na vsako delnico, katerih se bo zdaj razdalo 3000 z imensko vrednostjo od 200 fl., se bo plačevalo po 40⁰/₀ in to po kursu od 85⁰/₀, toraj za eno delnico 68 fl. a. v.

2. Z ozirom na oddajevalni kurs nese delnica stalni dohodek blizo do 6⁰/₀, in

3. vrh tega naddividendo iz čistega upravnega dobička, od kterega je 40⁰/₀ pravilno delničarjem odločeno.

Po dozdajnih skušnjah družih zavarovalnih društev ni dvomiti, da bodo delnice banke „Slovenije“ v kratkem gotovo 12—15⁰/₀ nosile.

4. Vsak lastnik tudi le ene same delnice ima pravico v občnem zboru glasovati osebno ali po oblaščenju, z edino omejitvejo, da nobeden ne sme več kakor 40 glasov zastopati.

5. Vsak delničar pomaga s tem narodnim podvzetjem slovenskemu narodu lastno zavarovalno društvo osnovati ter posrediti, da trdo pridobljeni novci v domači deželi ostanejo.

6. Ker je 15⁰/₀ čistega dobička dobrodelnim namenom odločenih, odpirase tu še drugi vir bankini dobrodelnosti.

7. Skrajno je še povdarjati, da so pripravljene fondi banke pravilno odločeni, menjice eskomptovati, posojevati na državne in obrtnijske papirje, na posestva proti hipotekarnemu uknjiženju, posestnikom, obrtnikom, skupščinam in občinam, da bo na ta način mogoče v posameznih krajih pamanjkanje denarjev zatreti.

Tarife za raznovrstne oddelke zavarovanja so po najbolj zanesljivih statističnih datih sestavljene in se bo gospodarstvo v vsakem oziru na reelno podlago postavilo. V ta namen se bodo v vsih večih mestih in v posameznih okrožjih nadgledni svetovalci (sestavljene iz delničarjev in zavarovancev) postavili.

Gospodarsko svetovalstvo je iz sledečih oseb sestavljeno: Svetli knez instari grof **Lavoslav Salm Reiferscheid**, grajsčak v Novem Celju itd. (predsednik); dr. **Etbin Henrik Costa**, odvetnik in deželni odbornik v Ljubljani, (podpredsednik); **Andrej Pirnat**, posestnik v Ljubljani; **Vekoslav Pesarič**, c. k. sodnije svetovalec v Celju; **Mihael Herman**, deželni odbornik v Gradcu; dr. **Jože Ulaga**, profesor bogoslovja v Mariboru; **Jože Hauswirth**, posestnik v Celju; dr. **Štefan Kočever**, c. k. okrajni zdravnik v Celju; dr. **Vekoslav Valenta**, c. k. zdravstveni svetovalec in profesor v Ljubljani; **Ivan Stuhec**, c. k. sodnije svetovalec v Celju; **Dragotin Ahčin**, trgovec v Ljubljani; **Florian Konšek**, c. k. okrajni predstojnik v pokoji v Ljubljani; dr. **Franjo Radej**, c. k. bilježnik v Mariboru (gospodarski svetovalci). —

(Namestniki): **Jakob Kureš**, c. k. okrajni pristav v Kozjem; **Franjo Šentak**, posestnik na Vranskem; **A. Zvanut**, veliki trgovec na Občini.

Pregledovalni odbor je s sledečih oseb sestavljen; Dr. **Janez Zlatoust Pogačar**, stolni prošt v Ljubljani; **Gustav Tönnies**, lastnik tovarne v Ljubljani; **Jože Debevec**, trgovec v Ljubljani.

Delnice se bodo na ta-le način podpisovale:

1. Za vsako delnico z imensko vrednostjo od 200 gold. se bo vplačevalo 40⁰/₀ po kursu od 85⁰/₀ v gotovini; potem se bodo dobivali medčasni listi.

2. Za 1 delnico je toraj treba 68 gold. v gotovini, od ktere se bo vplačevalo po 20 gold. precej pri vpisovanju, 48 gold. pa v prihodnjih 30 dneh.

3. Vsak podpisani znesek daje od dne vplačila 5⁰/₀, oziroma na izdajavni kurs od 85⁰/₀, blizo 6⁰/₀.

4. Vsacemu podpisovalcu je na izvoljo dano, tudi vsih 40⁰/₀ za delnico precej vplačati.

5. Podpisovalo se bode ali pri banki v Ljubljani, ali pri agentih, kterim se bo dalo pooblastilo za to od gospodarskega svetovalstva.

6. Vplačevalo se bo ali pri banki v Ljubljani, ali se ji naj novci po pošti pošiljajo. Agentom naj se plačuje le proti od gospodarskega svetovalstva podpisanim pobotnicam.

Bankina pravila se dobivajo pri banki „Sloveniji“ v Ljubljani, in tudi pojasnila se ustmeno ali pismeno pri njej dovoljno dajejo. (39—7)

V Ljubljani, dne 24. februarja 1872.

Za ravnateljstvo prve občne zavarovalne banke „SLOVENIJE“:

Knez in stari grof **Salm Reiferscheid** l. r., grajsčak itd. itd. Dr. **E. H. Costa** l. r., odvetnik in dež. odbornik itd. itd.
predsednik. podpredsednik.